

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Hieronymi tractatus super Ionam, Naum, Soffoniam,
Aggeum - Cod. Aug. perg. 74**

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [9. Jh.]

Hieronymus: tractatus super Jonam prophetam

[urn:nbn:de:bsz:31-1443](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1443)

† INNOMINEDNINRIIHV

XPI: INCIPITTRACTATVS

SANCTI HIERONIMI PRESBYTERI SUPER IONAM PROPHETAM
INCIPIT PROLOCUS.

TRIENNIVM CIRCITER FLVXIT. POSTQUAM
 quinque proph&as interpretatus: mihe am.
 naum. abbacuc. soffoniam. ageum. & alio ope
 re detentus: non potui implere quod coeperam.
 Scripsi enim librum de mlustribus uiris: & ad
 uersum iouinianum duo uolumina apologeti
 ticum quoque. & de optimo genere interpretan
 di ad pamachium & ad nepocianum. uel de
 nepociano duos libros. & alia quae numera
 re longum est. Igitur tanto post tempore
 quasi quodam post liminio. aiona interpre
 tandi. si mens principium. obsecro ut qui
 tipus est saluatoris. & tribus diebus ac nocti
 bus in uentre co&i moratus. prefigurauit
 dOMINI resurrectionem. nobis quoque feruore
 pristinum tribuat. & sANCTI ad nos sPIRITUS mereamur
 aduentum. Si enim ionas interpretatur
 columba. Columba autem refertur ad sPIRITUM
 sANCTUM. Nos quoque columbam & aduentum ad
 nos interpretemur. columbae scio uide
 rer. ecclesiasticos tam grecos quam latinos.

2
Et uerbum di in ore tuo est ueritas. Et ob hanc cau-
sam. Etiam ipsum puerum sic uocatum. Amachi
enim in nostra lingua ueritatem sonat, & ex eo quod
uerum helias locutus est. ille quisus citatur est filius
eē dicitur ueritatis. Porro gez^h in secundo sappho-
rim miliario quae hodie appellatur diocēarea. eun-
tibus taberiadem. haud grandis est uiculus ubi & sepul-
chrum eius ostenditur, quamquam alii iuxta dios-
polim. id est lieddamiēū & natum & conditum uelint.
Non intellegentes hoc quod additur. Offerā distinc-
tionem aliarum gez^h urbium pertinere. quae iux-
ta heliut heropolim siue diospolim hodieq; mon-
strantur. Liber quoque tibi licet non habeatur in ca-
none. tamen quia usurpatur ab ecclesiasticis uiris. tale
quid memorat dicente tibi ad filium suum; fili ecce re-
nui & in eosum ut reuertar de uita mea. Tolle filios tuos
& uade in mediā. Filius cio enim quae locutus ē ionas
propheta denintue qm subuectur. & reuera quantū
ad historiam tam hebraeam quam graecam pertinet. maxime
herodotum legimus ninuēn regnante apud hebreos
iosia acis aperege medorum fuisse subuersam. ex quo
intellegimus primo tempore ad ionae predicationem.
accepta paenitentia ninuētas ueniā consecutus. Postea
uero in pristinis uitis pseueranter. diu se pro uocasse
sententiam. Tradunt que hebrei. osseae & amor. &
esaiam. ad ionā huiusdem prophetarum temporibus hoc
quantum ad historiam pertinet & fundamenta.

Ceterum non ignoramus Chromaxi papa uenerabilis su-
doris esse uel maxime totum prophetam referre ad
intellegentiam saluatoris: quod fugerit & quod dormie-
rit: quod precipitatus in mare sit: quod susceptus a cobo:
quod iectus in litis paenitentiam predicarit: quod in
contristatus ad salutem orbis innumere cucurbitesse
dilectatus umbraculo quod reprehensus ad o. cur ma-
iorem curam habuerit herbae uirentes & ex templo
aride: quam tante hominum multitudinis: & cetera
quae in ipso uolumine explanare nitentur: & tamen
ut totum prophetae sensum breui ^{facit} prefiguratione con-
prehendam nullus melior typisui interpret erit:
quam ipse qui inspirauit prophetas: & futuris uerita-
tis inseruissus lineas antesignauit: Loquitur ergo
ad iudeos suis sermonibus incredulos: & xpm di fili-
um nescientem uiri nunc uideri resurgente in iudicio
cum generatione ista: & condempnabunt eam: quia
paenitentiam egerunt in pdicatione ionae & ecce plus
quam iona hic: condempnatur generatio iudaeorum
credente mundo: & nunc agente paenitentiam:
israhel incredulus erit. Illi habent libros: nos libro-
rum dnm. Illi tenent prophetas: nos intellegentiam
prophetarum: Illi occidit litteras: nos uiuificat
ipsi. Apud illos barabbas latro dimittitur: nos
xpi di filius soluitur. **EXPLICIT PRAEFATIO**
INCIPII TRACTATUS S. C. HIERONIMI PR. BI.
SUPER IONAM PROPHETAM.

Et factum est uerbum dñi ad ionam filium ama
 thi. dicens: surge & uade in ninue in ciuitatem
 magnam. & p̄dica in ea. quia ascendit mali
 tia eius coram me; Lxx. excepto eo quod dixerunt
 ascendit clamor malitiae eius ad me. cetera simili
 ter transtulerunt. In condemnatione israhelis
 ionas ad gentes mittitur. quod ninue agente paeni
 tentiam. Illi in malitia perseuerent; Porro qđ
 ait: Ascendit malitia eius corā me. siue clamor
 malitiae eius ad me. Hoc ipsum est. quod in ge
 nesi dicitur. clamor sodomae & gomorrae mul
 tiplicatur. ē. & ad cam. uox sanguinis fratris tui
 clamat ad me de terra. Juxta thropologiam
 uero dñs noster. Ionas. hoc est columba siue dolens.
 Utrumque enim interpretatur. uel quia sp̄s s̄c̄r
 in specie columbae descendit. & mansit in eo. uel
 quia n̄ris doluit ipse uulneribus. & fleuit super
 hierusalem. & luore eius sanatus sumus; Uere
 filius ueritatis. D̄s quippe ueritas est. Mittitur
 ad ninuen pulchrā. Id est mundū. quod nihil
 pulchrius oculis carnis aspicimus. Unde
 & apud graecos. ab ornato nomen accepit koemoc.
 Consummatisque operibus singulis Deo dicitur. &
 uidit d̄s quia bonū. Ad ninuen inquam ciuitatem
 magnam. ut quia israhel audire contempsit. totus
 gentium mundus exaudiat; & hoc propterea.
 quia ascenderit malitia eius coram dō. Cum

enim dicitur quia si quandam pulcherrimam domum
seruituro sibi homini extruxerit. deprauatur
est. Homopropria uoluntate. & a uertice dili-
genter adpositum est coreus ad malum. Po-
sita que in caelo orisum & extructa terre sup-
biae. meretur ad se descendente filium dei. ut per
paenitentiae ruinam conscendat ad caelum. qui per
tumorem sibi non potuit.

hob 46

"

"

Et surrexit ionas ut fugeret in tartarus a facie domini.
Lxx. similiter scit propheta scio sibi spiritu suggerente.
quod paenitentiae gentium. ruina sit iude-
orum. Idcirco amator patriae suae. non tam saluti
in uide & ninuue. quam non uult perire populum
suum. Alioquin legerat moysen rogantem di-
xisse pro eo. Si dimittas eis peccatum. dimitte
& mihi. Si autem non dimittas. & me dele de li-
bro tuo quem scripsisti. & ad preces illius serua-
tu. ^{ee.} israhel. & moysen de libro non fuisse deletum.
Quin potius dominum occasionem accepisse per seruum.
ut ceteris conseruaret illius parcere. Dum enim
dicit. dimitte me. ostendit se posse & ineri. tale
quid & apostolus loquitur. ob tabam anathema
est. pro fratribus meis qui sunt israhelites secun-
dum carnem. non quo ipse perire desideret.
cui uiuere christi est & mori lucrum. sed magis me-
ratur uitam dum saluare uult ceteros. Propte-
rea uidetur ionas con prophetas suos mitti ad oues

4

perditas domus israhel. ut ad penitentiam populum
pro uocarent. Balam quoque diuinum de salute israhe
litici populi prophetasse. Dole & resolum electum qui
mitteretur ad syrios inimicos isrl. & ad ciuitatem
hostium maximam ubi idolatria. ubi ignorantia dei,
& quod his maius est timebat ne per occasionem predica
tionis sue illis conuersis ad penitentiam. israhel hanc
relinqueretur penitus. Nouerat enim eodem spiritu quo
ille gentium preconium credebatur quod quando
nationes credidissent tunc periret domus israhel.
Et quod aliquando futurum erat. hoc ne in suo tem
pore fieri uerebatur. Unde mitatus cum iona.
& recedens a facie dei. fugere uoluit in tarsis. quod
iosephus interpretatur tarsum ciliciae ciuitatem.

Prima tantum littera commutata. quantum ue
ro in paralippomenonis ^{libro} intellegi datur. quidam
locus indie sic uocatur. Porro hebrei tharsis ma
re dici generaliter autumant. secundum illud in
spiritu uehementi confringens nauis tharsis. ^{id est maris.} In esa
ia ululate nauis tharsis super quo. Ante annos
plurimos in epistola quadam ad marcellam dixit
se meminisse. Non igitur propheta ad certum fugere
locum cupiebat. sed mare ingrediens quocumque
pergere festinabat. & magis hoc conuenit fugiti
uo & timido. non locum fugae otiosae elegere. sed pri
mum occasionem arripere nauigandi. hoc quoque
possumus dicere quia notum tantum putabat in iudea

dm̄. & israhel magnum nomen eius. Postquam
sensit illū in fluctibus. confitetur & dicit. Hebreus
egosum. & dnm̄ celi ^{ego} timeo. qui fecit mare & aridam.
Si autem ipse fecit mare & aridam. cur aridam dere-
linquit. Arbitraris te conditorē maris. in mari posse
uitare. simulq; instruitur per salutem Conuersati-
onēque nauarum. Quam tantam multitudinem
nintuesimilē posse saluari confessione. De dño
autem saluatore n̄ro possumus dicere. quod
dimiserit domum & patriam suam. & adsumpta
carne. quodam modo de caelestib; fugerit & uenerit
que in tharsis. Hoc est in mare istius seti. Secun-
dū quod alibi dicitur. Hoc mare magnū & spaci-
osum. ibi reptalia quorum n̄ est numerus. Ani-
malia pusilla cum magnis. ibi naues pertransibunt.
Draco iste quem formasti ad includendū ei. Idcirco
enim dicebat. & in passione. transeat a me calix iste.
Ne populo conclamante. crucifige. crucifige talē.
Nos non habemus regem. nisi caesarem. Plentudo
gentium subintraret. & frangerentur rami oliuae.
Pro quibus oleastri uirgulta succrescerent. Tanteq;
pietatis fuit & amoris in populū. p̄ electione pa-
trum. & re promissione ad abraham. & in cruce
dicere & postur. pater ignosce eis. quod faciunt nes-
ciunt. Uel certe qm̄ tharsis interpretatur
contemplatio gaudii. ueniens ad iopen prophe-
ta que & ipsam speciosam sonat. Ire festinat ad

gaudium & quietis beatitudine p̄frui totum se tra-
 dere theoriae. Melius ēē arbitrans pulchritu-
 dine. & uarietate scientiae p̄frui quam p̄ocasi-
 onem salutis gentium cōterarū perire populum
 De quo p̄p̄ in carne generandus sit & descendit
 in iopen. & inuenit nauem euntē in tharsis. & de-
 dit nauulum eius. & descendit in eam ut ir̄ & cū eis
 in tharsis a facie dñi. Lxx. Descendit iopen inue-
 nit nauē euntē in tharsis. Deditque nauulū suū &
 ascendit in eā. ut nauigar̄ & cum eis in tharsis a fa-
 cie dñi. Iopen portum iudae. ēē. & in regno rum &
 in paralippomenon ^{quibus} libris legitur. ad quem
 hiram rex tiri quoque ligna delibano ratibus trans-
 ferebat. quae hierusalem terreno itinere p̄uehe-
 rentur. hic locus est in quo usq; odie saxa monstrian-
 tur in litore in quibus andromeda re ligata p̄ sei
 quādam sit liberata praesidio. Sic eruditur
 lector h̄istoriam. sed & iuxta regionis naturam. de
 montanis & arduis ad iopen & campestris ueniens
 propheta recte dicitur descendit se. & inuenisse na-
 uem funem soluentē elitore & ingrediente mare.
 deditque nauulum eius siue mercedem nauis. Idē.
 subiectionis eius iuxta hebraicum. siue nauulum p̄ se.
 ut lxx. transulerunt. & uel descendit in eam. ut
 proprie continetur. In hebraico. h̄eret enim des-
 cendit dicitur. ut fugit uōs sollicitate latebras
 queret & uel ascendit ut scriptum est in meditatione

uulgata ut quocumque nauis pgeret & perueniret
Euisisse putans si iudaeam relinqueret: sed & dñr nos
ter in extremo iude litore. quod quia in iude erat
appellabatur pulcherrimū non uult tollere panē
filiorum. & dare eum canibus. Sed quia uenerat
ad oues perditas domus israhel. Dax uictoribus pre
tium. ut qui primū suū saluare uult populum. sal
uē accolas maris. & inter turbines ac tempesta
tes. Id est passionē suā crucisq; conuictum submer
sor inferno. saluē eos quos quasi in nauis dormiens
neglegebat. Prudens rogandus ē. lector. n̄ eun
dem ordinem tropologiae quem historiae que
rere. Nam & apostolus. Agar & sarra ad duo ter
tamenta refert. & tamen non omnia quae in his
toria illa narrantur. tropoloice interpretari pos
sumus. Et ad effesior. De adam & eua. disputans
ait. Propter hoc relinquet homo patrem & ma
trem suam. & adhaerebit uxori suae. & erunt duo
in carne una. Sacramentum hoc magnū est. Ego
autem dico in xp̄o & in ecclesia. Numquid totū
principium genesios & fabricā mundi & hominū
conditionē. ad xp̄m & ad ecclesiam referre possu
mus. quia hoc testimonio sic abusus ē. apostolus.
facte. Hoc enim quod scriptum est. Ideo relinquet
homo patrē suū. referamus ad xp̄m ut dicamus
eum patrem in caelis relinquisse dñm. ut gentium
iungeretur ecclesiae. Hoc quod sequitur. in x̄o

suam. Quam possumus interpretari. Nisi forte dica-
mus relinquere eum caelestem hierusalem quae
est mater sc̄orum. & cetera multo his difficiliora.

Illud & iam quod ab eodem apostolo scribitur.

Bibebant enim de spiritali consequenti eos p̄tra.
p̄tra autem erat x̄ps. Nequaquam nos astat. ut
omnem ex odilibrū referamus ad x̄pm. Quid
enim possumus dicere quod haec p̄tra amos se
percussit. non semel sed bis quod aquae fluxerunt
& torrentes repleti sunt. Nam uniuersam loci
eius historiam p̄ hanc occasionem cogimus suble-
gis allegoriae & non potius unusquisque locus
secundum historiae diuersitatem. diuersam intel-
legendiam recipi & spiritali. Igitur sicut haec
testimonia suas interpretationes habent. & nec
precedentia nec consequentia eandem allegoriā
desiderant. sic & ionas propheta. non absque peri-
culo interpretantur totus referre ad d̄m poterit.
Nec ex eo quod in euangelio dicitur. Generatio per-
sima & adultera signum querit. & signum non
dabitur ei. nisi signum ionae prophetae. Sicut
enim fuit ionas in ventre c̄a tribus diebus &
tribus noctibus. Reliqua & iam quae in propheta
degesta sunt. eodem ordine referentur ad x̄pm.
Certe ubicumq; absque discrimine hoc fieri potest.
nos quoque facere nitentur.

D̄s autem misit uentum magnū in mare & facta ^{heb. uer.}

est tempesta magna in mari. & nauis periclitabatur
conteri. Lxx. Et dñs suscitauit spm in mari. & fac
ta est tempesta magna in mari. & nauis periclitaba
tur conteri. Potest fuga prophetae. & ad homines
refertur in commune personam. quidam pcepta contemp
nens recessit a facie eius. & semundo tradidit. ubi
postea malorum tempestate. & totius mundi contra
se se uente naufragio. compulsus est sentire dñm. & re
uesti ad eum quem fugerat. Unde intellegimus. Quia
ea que sibi homines estimant salutaria. dō nolen
te uesti in pncipem. & non solum non prodesse au
xilium. His quibus prebatur. sed & ipsos qui pbeant
pariter conteri. Sicut legimus uictā ab asyris egyp
tum. quia opitulabatur israheli contra dñi uolun
tatem. Periclitatur nauis. que periclitante sus
ceperat. uento maria concitantur. in tranquilli
tate tempesta oritur. Nihil dō aduersante secu
rum est. Et amuerunt nauite. & clamauerunt ad
dñm suum. & miserunt uasa quae erant in nauis
in maria. ut alleuaretur ab eis. Lxx. Et amuerunt
qui nauigabant. & clamauerunt unus quisque
ad dñm suū. & iactum fecerunt uasorum nauis
in mare. ut alleuaretur nauis. Arbitrantur
nauem solito onere praezrauari. & non intelle
gunt totum pondus. fugitiui prophetae. Timent
nauite. clamant unus quisque ad dñm suū igno
rantes ueritatē. Non ignorant prouidentiam.

heb. us. 10

& sub errore religionis esse sciunt Aliquid uene-
 randum piciunt onera in mare. ut magnitudi-
 nem fluctuum classis leuor transiret. At con-
 traria hel nec bonis nec malis intellegit dñm. &
 plangente xpo populus siccos oculos habebat
 Et ionas descendit ad interiora nauis. & dormiebat ^{habetur}
 sopore graui. Lxx. Jonas autē descendit in uen-
 trē nauis & dormiebat & sternebat. Quantum
 ad historiam prophetae mens secura describitur.
 Non tempestate. Non periculis conturbatur eundē.
 & in tranquillo & imminente naufragio ^{animi} gerens.
 Denique alii clamant ad eos tuos. uas piciunt
 nititur unus quisque quod potest. iste tam quies-
 cent & securus. Animi q; tranquilli. ut ad nauis
 interiora descendens. somno placido pfruat. ⁷
 Sed & hoc dici potest. conscius erat fuge & peccati.
 quo dñi precepta neglexerat. & tempestate igno-
 rantib; ceteris contrarie seuire cernebat. ideo des-
 cendit ad interiora nauis. & tristis absconditur. ⁷
 Ne quasi dī uindicer fluctus. aduersum se uideret
 intumescere. Quod autē dormit. non securita-
 tis ē sed meroris. Nam & apostolos legimus in
 dñi passione. pretristitiae magnitudine somno
 fuisse depresso. Si autem interpretamur
 in xpo. somnus prophetae & grauissimus sopor
 hominē significat erroris sopore torpentē. Cui
 non sufficerat fugisse a facie dī. nisi quadam

uecordiam mentillius obruta ignorare & iracundiam
 dñi & quam securus dormire & profundissimū somnū
 rauynare sonare. **Et** accessit ad eum gubernator.
 & dixit ei. quid tu deprimere sopore. surge & inuo
 cadm tuū. si forte cogit & dñs. de nobis. & non perea
 mus. **Lxx.** Et accessit ad eum proreta & dixit ei.
 quid tu deprimere sopore. surge in uoca dñm tuum.
 si quomodo nos saluos faciat & non pereamus.
Naturale ē. unumquemq; in suo periculo de alio plus
 sperare. Unde gubernator siue proreta. qui uectores
 timidos consolari debuerat. cernens discriminis mag
 nitudinem excitat dormientē. & arguit improuide secu
 ritatis commanē. que. Ut ipse quoque pro uirili por
 tione deprecatur dñm suum. Ut cuius erat comune pe
 riculum. communis eēt oratio. Porro iuxta tropho
 logiam. plures sunt qui cum iona nauigantes. & habentes
 proprios deos. ad contēplationem gaudiu ire festinant.
 sed postquam ionas sorte deprehensus fuerit & mor
 te illius. sedata tempesta. marique tranquillitas red
 dita. tunc unus adorabitur dñs. & immolabunt uicti
 me spiritales. quas utique iuxta litterā. in medijs fluc
 tibus non habebant. **Et** dixit uir ad collegam suū.
 uenite & mittamus sortes. & sciamus quare hoc malū
 sit nobis. & miserunt sortes. & cecidit sortis sup ionā.
Lxx. Et dixit unus quisque ad proximū suū. ue
 nite mittamus sortes. & cognoscamus propter quem
 malitia haec est super nos. Nouerant naturā maris.

heb 48

»

»

»

»

»

»

heb 48

»

»

»

»

»

»

& tanto tempore nauigantes. sciebant tempestatum
 uentorum q: nationes. & utique si solitor & quos aliquan-
 do experti fuerant fluctus uiderent consurgere. nū-
 quam sorte auctorem naufragii quererent. & prem-
 incertam. certum cuperent euitare discrimen. Nec
 statim debemus sub hoc exemplo sortibus credere.
 uel illud de actibus apostolorum huic testimonio copu-
 lare. ubi sorte in apostolato mathias eligitur. cum pri-
 uilegia singulorū non possint legem facere cōmunē.
 Sicut enim in condēnationē balaam a sinaloquitur.
 & pharao & nabucodonosor. In iudicium sui somnūs
 futura cognoscant. & tamen dñm non intelle-
 gunt reuelantem. Caiphas quoque prophetat ignorans.
 quod expedere unum perire p cunctis. Ita & hic fu-
 gituus sorte deprehenditur. non uiribus sortium.
 Et maxime sortibus ^{ethnicorum} & iniquorum sed uoluntate eius
 qui sorter regebat in ceteris. Quod autē dicitur.
 Et cognoscamus propter quē malitia haec ē sup nos.
 hic malitia p afflictione & calamitate accipere de-
 bemur. secundum illud. Sufficit diei malitia sua.
 & in amos propheta si est malitia in ciuitate quam
 dñs non fecerit. Et in esaiā. ego dñs qui facio
 pacem & creomala. in alio loco malitia contraria uir-
 tuti intellegitur. Juxta quod in hoc eodem pphe-
 ta supra legimus. Ascendit clamor malitiae eius ad
 me. Et dixerunt ad eum. indica nobis cuius cau-
 sam malum istud sit nobis. quod ē opus tuū. quae tēra

ss heb ugi.

ss

quo uadit.

14
65 tua. & uel ex quo populo estu. Lxx. Et dixerunt
66 ad eum. Adnuntia nobis quod est opustium. &
67 unde uenis. & de qua regione & ex quo populo
estus. quem sortis indicauerat. cogunt uoce propria
confiteri. Cur tanta tempesta sit uel quare con-
tra eos diuina de se uat. Indica inquit nobis.
cuius causa malum istud sit. Quid operis agas. de
qua terra de quo populo proficiscaris. quo abire
festinēs. Et notanda breuitas. quam admirari
in uirgilio solebamus. Iuuenis quae causa sub-
egit ignotas temptare uias. quo tenditis inquit
qui genus. unde domo pacem uel huc uertitis an
arma. Interrogatur persona. regio. iter. ciuitas.
ut hinc cognoscatur & causa discriminis.

festus

hebraeus
68 Et dixit. hebraeus ego sum. & dñm dñm caeli. Ti
69 meo. qui fecit mare & aridam. Lxx. similiter.
70 non dixit iudeus ego sum. quod scissura x. tribu-
um aduabus. populo nomen imposuit. sed he-
braeus sum. hoc ē. ΠΕΡΑΤΗC transitor. sicut &
Abraham quid dicere poterat. ad uenasum ego.
& peregrinus. sicut omnes patres mei. De quo
in alio ^{ad} psalmo scribitur. Transierunt de
gente in gentem. & de regno ad populum alterum.
Moyse transiam inquit. & uidebo uisionem hanc
magnam. & dñm dñm caeli ego timeo. Non deos
quos inuocatis. & qui saluare non possunt. sed
dñm caeli. qui mare fecit & aridam. Mare in

quo fugio. Aridam de qua fugio ⁊ Et eleganter ad
 distinctionem maris non terra sed arida nun
 cupatur ⁊ In breui uniuersitatis ostenditur fac
 tor. qui ⁊ caeli dñs. ē. ⁊ terre ⁊ maris ⁊ Quae
 ritur autem quomodo uere dicere conprobetur.
 Dñm dñm caeli ego timeo. cum eius precepta non
 faciat. Nisi forte respondeamus. quod ⁊ pec
 catores timeant dñm. seruatorū questit non dilige
 re sed timere ⁊ Quam quā in hoc loco timor
 pro occulto possit intellegi. iuxta sensum eorū.
 qui audiebant ⁊ ^{solue.} ignorabant dñm ⁊ Et timu
 erunt uiri timore magno. ⁊ dixerunt ad eū ⁊
 quid hoc fecisti ⁊ Cognouerunt enim uiri. quod
 a facie dñi fugerent. quia indicauerat eis. lxx.
 Et timuerunt uiri timore magno. ⁊ dixerunt
 ad eum ⁊ quid hoc fecisti ⁊ cognouerunt enim
 uiri quod a facie dñi fugerent. eo quod indicasset
 eis ⁊ hystorie ordo preposterus est. quia enim po
 terat dici nulla causa timoris ex eo fuit quod eis
 confessus est dicens ⁊ Hebreus ego sum. ⁊ dñm
 dñm caeli ego timeo. qui fecit mare ⁊ aridam ⁊
 Statim subnectitur. quod idcirco timuerunt.
 quia indicauerat eis se dñm conspectum fugere.
 ⁊ eius non fecisse precepta ⁊ Deniq; causantur
 ⁊ dicunt. quid hoc fecisti. Id est si timer dñm.
 cur fugis. sitante potentiae predicat quem co
 lit. quomodo te putas eum posse euadere.

Timent autem timore magno . quod intellegunt sc̄m .
& sc̄uirū gentis dei open quippe soluentes funē .
hebreae gentis nouerunt priuilegium . & tamen fu-
gitium celare non possunt ⁊ Magnus ē qui fugit .
sed maior ille qui querit . Non audent tradere
celare possunt . rephendunt culpam timorē confite-
tur . ^{rogant} ut ipse remedium sit qui auctor peccati fuerat .
Uel certe quod dicunt ⁊ Quid hoc fecisti nobis . Non
increpant sed interrogant uolentes causam fugae
nosse . Serui adnō . filii apatre . homines adō .
Quid ē . inquit tantum misterium . ut terra dese-
ratur . expetantur maria ⁊ Relinquatur patria
loc ad petantur aliena . ⁊ Et dixerunt ad eum .
quid faciemus tibi . & cessabit mare a nobis . quia ma-
re ibat . & tumescebat ⁊ Lxx . Et dixerunt ad eum .
quid faciemus tibi . & quiescat mare a nobis . quia
mare ibat & suscitabat magis fluctus ⁊ Prop-
te dicit uentos . mare surgites . concitato . exposuisti
causam morbi . indica sanitatis ⁊ Ex eo quod con-
trarios surgit mare . intellegis nā esse susceptio-
nis tuae ⁊ Sic culpa est quod suscepimus . quid face-
re possumus . ne dñs irascatur ⁊ Quid faciemus tibi .
Hoc ē . m̄t faciemus te ⁊ Sed cultores dñi seruabim̄ .
sed dñm fugis . n̄m ē . prebere manus ⁊ Quid fie-
ri iubeas . tuum ē . imperare . quo facto quiescat
mare ⁊ Quod nunc creatoris iram . suo timore
testatur . Statim q; historicus causā iungit ⁊ istius

habet usq;

”
”
”
”
”

modi questionis. mare dicens. ibat & tumercebat. 7
 Ibat ut iussum fuerat. ibat in uindictam dñi sui.
 ibat persequens fugitiuū pphetam. 7 tumercebat
 autē p singula momenta tēporum. & quasi nauis mo
 rantibus in maiores fluctus suscitabatur. ut osten
 deret ultionem creatoris se deferre non posse.

Et dixit ad eos ionas. tollite me. & mittite me in ma
 re. & cessabit mare a uobis. scio enim qd propter
 me tempesta grandis ē. super uos. Lxx. 7 & dixit
 ionas ad eos. tollite me & mittite ^{me.} in mare. & qui
 es & mare a uobis. Ego enim noui quod propter
 me fluctus magni contra uos sunt. Contra me tem
 pestas de tonat. me quaerit. naufragium uobis mi
 natur. ut me prendaat. & prendaat. ut me a mor
 te uiuat. 7 Scio inquit quia ppter me tempesta
 haec grandis est. Non ignoro in meā poenā ele
 menta turbari. mundi esse confusionē. mihi
 in a se. in uos se uere naufragium. fluctus ipsi impe
 rant uobis. ut me mittatis in mare. 7 Si ego sensero
 tempestatem. uos recuperabitis tranquillitatem. 7

Et anim ad uertenda pariter fugitiui nri magna
 nimitas. non tergi uersatur. non dissimulat. non
 negat. sed qui confessus fuerat de fuga. poenam libe
 ter sumit. se cupiens perire. ne propt se & ceteri
 pereant. & a peccato fuge. aliene quoq; delictū adda
 tur necis. Hoc quantum ad hīstoriā. ceterū nō
 ignoramus flantes uentos quibus in euangelio

heb. uer.
 " "
 " "

ut qui escerent dñs imperauit ⁊ perclitantiē nauicu
lam in qua dormiebat jonas. ⁊ intumescens mare qd
increpatur. tace ⁊ obmutesce. Referre ad dñm sal
uantem ⁊ perclitantiē ecclesiam ⁊ uel apostolos
suscitantiē quieum desinentes in passione quo dam
modo in fluctus precipitantiē. Iste jonas dicit. Scio
quia propter me tempestas grandis ē. super uos.
quia uident me uobiscum uenti in tharsis. Hoc est
ad contēplationē gaudi nauigare. ut uos mecum p
ducam ad gaudium ⁊ ut ubi ego sum ⁊ pater. ibi
⁊ uos sitis ⁊ Idcirco se uiuunt. idcirco mundus qui
in maligno positus ē. fremit. ⁊ ideo elementa turbantur.
me cupit deuorare mors. ⁊ ut uos pariter occidat.
⁊ non intellegit. quia uelūd in amo escam capi ut
mexi mortem moriatur. ⁊ Tollite me ⁊ mittite me
in mare. Non ē enim nr̄m mortē arripere. sed in
laxam ab aliis libentē excipere. Unde ⁊ in persecu
tionibus. non licet p̄pria manu perire. absq; eo ubi
castitas periclitatur. sed percutienti collū prebere.
sic inquit placate uentos. sic in maria libamina
fundite. ⁊ tempestas quae propter me seuit con
tra uos. me moriente se dabitur. Et remigabant
uiri. ut reuesterentur ad aridam. ⁊ non ualebant.
quia mare ibat. ⁊ intumescibat super eos. Lxx.
Et conabantur uiri. ut reuesterentur ad terram. ⁊ n̄
poterant. quia mare ibat ⁊ insurgebat magis con
tra eos. ⁊ protulerat contra se sententiā propheta.

⁊ dicit

heb. us. 11

» uiri. ut reuesterentur ad aridam. ⁊ non ualebant.
» quia mare ibat. ⁊ intumescibat super eos. Lxx.
» Et conabantur uiri. ut reuesterentur ad terram. ⁊ n̄
» poterant. quia mare ibat ⁊ insurgebat magis con
» tra eos. ⁊ protulerat contra se sententiā propheta.

tuam. Sed iram tuam. & ipse confessus est. & temper
tas loquitur. quia tu domine sicut uoluisti fecisti. uoluntas
tua expletur per manus nostras. Nonne uobis uideatur
nautarum uox pilati esse confessio. qui lauat manus
suas. & dicit. mundus sum ego sanguine uiri huius.
Nolunt christum perire gentes. innocentem sanguinem protestan
tur. & iudei dicunt. sanguis eius super nos & super fili
os nostros. Et ideo si leuauerint manus non exaudi
antur. quia plene sunt sanguine. & quia tu domine sicut
uoluisti fecisti. quod nos suscepimus. quod turbo con
surgit. quod uenti seuiunt. quod mare suscitatur influc
tur. quod proditor sorte fugitiuus. quod indicat quid
fieri debeat. tuae est domine uoluntatis. tu enim sicut
uoluisti fecisti. Unde & saluator dicit in psalmo.

heb. 11. 32. Domine ut facerem uoluntatem tuam uolui. Et tulerunt
ionam & miserunt in mare. & stetit mare a feruo
re suo. Lxx. Et tulerunt ionam & miserunt in ma
re. & stetit mare de commotione sua. Non dixit
arripuerunt. Non ait inuasuerunt. sed tulerunt.
Quasi cum obsequio & honore portantes miserunt in ma
re. Non repugnantem sed prebentem manus ipsius uo
luntati. & stetit mare. quia inuenerat quem quaere
bat. uelut si quis persequatur fugitiuum. & con cito
pergat gradu postquam fuerit consecutus. desistit
currere. & stat ac tenet quem apprehendit. Ita & ma
re quod ab sente ionae iracebatur. in uisceribus suis
desideratum tenens. gaudet & confouet. & ex gau

dio tranquillitas redit, Si consideremus ante passio-
 nem xpi erroris mundi & diuersorum dogmatu
 fluxus contrarios. & nauiculā totumq; humanum
 genus. Idē creaturā dñi periclitantē. & post passio-
 nem eius tranquillitatem fidei & orbis pacem. &
 secura omnia. & conuersionē ad dñm. & uidebimus quo-
 modo post precipitationem feterit ionae mare
 a feruore suo. Et timuerunt uiri timore magno
 dñm. & immolauerunt hostias dō. & uota uouerunt,
 Lxx. similiter nauite dñi passionem timentes. cla-
 mauerunt ad deos suos. post passionē eius dñm ti-
 ment. 7 Id est uenerantur & colunt. & non timent
 simpliciter. ut in principio legimus. Sed timore mag-
 no. iuxta illud quod dicitur. & ex tota anima & ex
 toto corde & tota mente tua. Et immolauerunt
 hostias. quas certe iuxta litteram in medijs fluctib;
 non habebant; sed quia sacrificium dō sp̄s contribula-
 tur ē. & in alio loco dicitur. immola dō sacrificium
 laudis. & redde altissimo uotatua. & rursum.
 & reddimus tibi uttulos labiorū nr̄orum. Idcir-
 co in mari immolant hostias. & alia sponte pro-
 mittunt. uota facientes se nunquam ab eo quem co-
 lere coeperant recessuros. Timuerunt enim timore
 magno. quia ex tranquillitate maris & tempestatis
 fuga uera prophete uerba cernebant. 7 Jonas in
 mari fugitiuus. naufragus mortuus. saluat nauicu-
 lam fluctuantē. Saluat & inimicos ^{ethnicos.} in diuersas

336 uer
 ,,
 ,,

prius sententias mundi errore iactatos, & oseae &
amos. & esaias. & iohel qui eodem tempore propheta
bant. populum iniudex non queunt emendare, ex
quo ostenditur se dari non posse naufragium nisi
^{hebraicis} morte fugitiui. Et preparauit dñs piscem gran
dem ut deglutiret ionam. Lxx. Et precepit dñs
coelo magno. & deuorauit ionam in inferno
Precepit dñs. ut prophetam suscipiat quae iudis fau
cibus praedam putans. quantum in deuoratione
laetata est. tantum luxit in uomitu. Tunc q; com
pletum est illud quod legimus. In oseae. Eromors
tua o mors. eromorsus tuus inferne. In hebra
ico autem piscem grandem legimus. pro quo. Lxx.
interpretet. & dñs in euangelio. & cum uocant.
rem ipsam breuius explicantes. In hebraico enim
dicitur. דאג גדול. quod interpretatur. piscis gran
dis. haud dubium quia eodem significat. Et animo
uestendum quod ubi putabatur interitus. ubi cus
to diast. Porro quod ait. Preparauit uel ab ini
tio cum concluderet. De quo & in psalmo scribitur.
Draco iste quem formasti ad includendum eum uel certe
iuxta nauem dicit uenire. ut precipitem ionam in sui
os recipere sinus. & pro morte preberet habitaculum.
Ut qui nauis senserat inatum dñm. propitium in mor
^{hebraicis} te sentiant. Et erat ionas in uentre piscis tribus
diebus & tribus noctibus. Lxx. & erat ionas in
uentre coeli tribus diebus & tribus noctibus. hui

locum in scripturis in euangelio dñs exponit. & superfluum
 est uel id ipsum uel aliud dicere; hoc solum quaerimus
 quomodo tres dies & tres noctes fecerit in corde terre.
 Quidam πα πασκεϊνν. quando sole fugiente ab hora sexta
 usque ad horam nonam. Nox successit diei in duas dies
 & noctes diuidunt. & adponentes sabbatum tres dies
 & tres noctes aestimant subputandas. Nos uero
 κυνεδοχιος totum intellegamus aperte. ut ex eo qd
 εν παρασκευην mortuos ē. unam diem subputamus
 & noctem. & sabbati alteram. Tertiam uero noctem
 quae diei dominicee mancipatur referamus ad ex
 ordium diei alterius. Nam & in genesi. Nox non p̄
 cedentis diei est. sed sequentis. idē. principium futuri.
 non finis preteriti. Hoc ut intellegi possit. dicam
 simplicius; fingit aliquem hora nona egressum ēē
 de mansione. & alterius diei hora tertia ad mansio
 nem alteram peruenisse. Si dixerit bidui eum
 fecisse iter. non statim reprehendar mendaciu.
 quia ille qui ambulauit non om̄es horas utriusque
 diei. sed quandam partem itinere consumpsit.
 Certum in me uidetur haec in p̄tatio. Siquis aut̄ ista
 non recipere & meliori sensu potest loci huius
 exponere sacramentum. illius magis sequenda
 sententia ē. Et orauit ionas ad dñm dñm de
 utero piscis & dixit. Lxx. similiter. tantum or
 dine commutato. Si ionas refertur ad dñm.
 & ex eo quod tribus diebus & tribus noctibus.

heb. uis.
 " "
 " "

in utero coeli fuit. passionem indicat saluatoris.
Debet & oratio illius t̄p̄r. eē. orationis dominice. Nec
ignoro quosdam fore quibus incredibile uideatur
tribus diebus & tribus noctibus in utero coeli. In quo
naufragia dezerebantur hominem potuisse seruari.
Qui utiq; aut fideles erunt aut infidelis. Si fideles.
multa credere maiora cogentur. quomodo tres pue-
ri. missi in camino estuantis incendijs tantum in lesi
fuerunt. ut ne uestimenta quidem eorum odor
ignis attingeret. Quomodo recesserit mare &
ad instar murorum. hinc inde rigidum steterit
ut preberet uiam populo transeunte. Quomodo
humana ratione aucta fame. Leonum rabies pre-
dam suam timens aspexerit. nec tetigerit. & multa
huiuscemodi. Si autem infideles erunt. Legant
xv. libros nasonis νεβαιο. ποκαιν. & omnē gre-
cam latināq; historiam. Ibiq; cernent uel daph-
nen in laurum. uel phelontis sorores in popu-
los arbores fuisse conuersas. quomodo iuppiter
eorum sublimissimus deus sit mutatus in ignū.
In auro fluxerit. In auro rapuerit. & cetera
in quibus ipsa turpitudine fabularum diuinitatis
de negat scitatem. illius credunt & dicant deo
cuncta possibilis. & cum turpibus credant po-
tentia. que di uniuersa defendant eandem
uirtutem non tribuunt & honestis. quod aut
scriptum ē. Et orauit ionas ad dñm dñm suū.

deutero piscis & dixit 7 Intellegimus eum post
quam in utero codum e. hos pitem ee. sensertt Non
disperasse de dñi misericordia & totum ad obs
secrationem ^{esse} conuersum 7 Dñs enim qui dixerat
de iusto . cum ipso sum in tribulatione . & cum in
uocauerit medicam adsum . Adfuit ei & dicere
potest . quia exauditur e. in tribulatione dilatar
ti mihi 7 Clamaui de tribulatione mea ad dñm .
exaudiuit me de ventre inferni 7 Clamaui &
exaudiuit uocem meam . Lxx . Similiter . hoc
tantò modo commutato de ventre inferi . cla
moris mei . Non dixit . clamo . sed clamaui 7 Nec
de futuro precatur . sed de preterito gratias agit 7
Indicans nobis quod ex eotempore quo precipita
tus in mare . uidisset codum . & tantum corpo
ris molem . & inmanem reptum a pesto se ore
sorbere . Dñi recordatus sit & clamauerit . uel
aquis cedentibus & clamore inuenite locum
uel toto cordis affectu . secundum illud quod
apostolus dicit 7 Clamantes in cordibus nr̄is
Abba pater 7 & clamauerit ei qui solus nouit
corda hominum . & loquitur ad moysen 7 quid
clamas ad me . cum utiq; nihil ante hanc uocē
clamasse moysen scriptura commemorat 7
Hoc est illud quod & in primo graduum psalmo
legimus 7 Ad dñm cum tribularer clamaui
& exaudiuit me 7 Ventrem autē inferi . aluū

heb. uer.
ss
ss
ss

coeli intellegamus. quae tante fuit magnitudinis.
ut instar inferni obtineret. Sed melius ad per
sonam xpi referre potest. qui sub nomine dauid
cantat in psalmo. Non derelinques animam meam in
inferno. nec dabis sanctum tuum uidere corruptionem.
Qui fuit in inferno uiuens inter mortuos liber.

heb. 4. 11. Et proiecisti me in profundum cordis maris. & flumi
na me circumdederunt. Lxx. Proiecisti me in pro
fundum cordis maris. & flumina me circumde
derunt. Quantum ad personam ionae non est
difficilis interpretatio quod coeli clausus alio in
profundissimo & in medio maris fuerit fluminibus
que uallatus sit. Quantum ad dominum saluatorem
sexagesimum octauum psalmi sumamus exemplum.
In quo loquitur. Infixus sum in limo profundum &
non est substantia. ueni in profundum maris. &
tempesta dimersit me. De quo & in alio psalmo
dicitur. Tu autem abiiecisti & dispexisti distulisti
spiritum tuum subuertisti testamentum seruitui. con
taminasti in terra sanctuarium eius. Destruxisti
omnes macheriarum eius. & reliqua. Ad comparatio
nem celestis beatitudinis. & eius loci. De quo
scriptum est. in pace sancta locus eius. Omnis terrena
habitatio plena est fluctibus. plena tempestatibus.
Porro cor maris. significatur infernus pro quo
in euangelio legimus in corde terrae. Quomodo
autem cor animalis in medio est. Ita & infernus

in medio terre ēē phibetur. uel certe iuxta. ΑΗΛΙΩΓΕΝ
 in cordemaris. In medijs temptationibus. ēē. se
 memorat; Et tamen cum inter amaras aquas
 fuerat. Et temp. itatis sit. iuxta omnia absque pecca
 to non sensit amaras aquas. Sed flumine circū
 datus est. De quo & in alio loco legimus. Fluminis
 impetus laedificat ciuitatem dī. & Nil bibentib;
 falsos fluctus. ego in medijs temptationibus. Dul
 cissima fluentia sorbebam. Nec impium tibi. ēē.
 uideatur. Si uine dñs dicat. proiecisti me in pro
 fundum. Qui loquitur in psalmo. qm̄ quē tu per
 cussisti. ipsi persecuti sunt. Secundum illud. quod
 ex p̄sona patris in zacharia ponitur. Percutia
 pastorem. & oues dispergentur. & Om̄s gurgites
 tui. & fluctus tui super me transierunt. LXX. het. uis.
 Om̄s eleuationes tuas. & fluctus tui sup̄ me transi
 erunt. & quod super ionam tumentes fluctus ma
 ris transierunt. & tonuerunt & seua tempestas.
 Nulli dubium est. Querimus ergo quomodo om̄s
 eleuationes & gurgites & fluctus dī sup̄ saluatōrē
 transierunt. Tentatio est uita hominum sup̄
 terram. & Siue ut in hebreo habetur. מלחמה
 quia hic militamus. ut alibi coronemur. & Nullus
 que. ē. hominum. qui cunctas sustinere queat
 temptationes. absque eo qui temptatus est in
 omnibus. iuxta nr̄am similitudinē absque pecca
 to. & Unde & ad corinthios dicitur. Tentatio

uos non adprehendat. nisi humana, fidelis autem
dñs qui non dimittet uos temptari supra id quod
potestis: sed faciat contemptatione & exitum ut
possitis sustinere: Et quoniam omnes persecutiones. &
uniuersa quae accedunt absque dñi non in eorum graui
uoluntate. Idcirco dñi gurgites dicuntur. & fluc
tus. qui non obpresserunt ihm. sed transierunt per
eum minantes tantum naufragium. non inferentes.
Uniuerse ergo persecutiones & turbines quibus ue
xabatur genus humanum. & cunctae nauiculae fran
gebantur super meum de tonare caput. Ego sustinui
tempestates. fregi turbines seuentes. ut ceteri secu
rius nauigarent. Ego dixi abiectus sum a cons
pectu oculorum tuorum. Lxx. Ego dixi abiectus
sum ex oculis tuis. Antequam clamare de tribu
latione mea & exaudires me. qui forma serui ac
ceperam. fragilitatem quoque illius imitatus dixi
abiectus sum a conspectu oculorum tuorum. quan
do eram tecum. & tuo uolamine profuebar. Ante
lumine ego eram lumen. Non dicebam abiectus
sum. Postquam ueni in profundum maris. & homi
nis carnem circumdatus sum. humanos imitor
affectus. & dico. Abiectus sum a conspectu oeu
lorum tuorum. Hoc quasi homo locutus sum.
ceterum quasi dñs. Quis quicum essem in forma
tua. Non rapina arbitratus sum equalē me. ee
tui. Uolens autē euenire humanum genus ut

heb 48-76

»

»

ubi ego sum & tu ibi sint. & omnes qui in me & in te
 crediderunt. Dico uerum tamen rursus uidebo
 templum sem tuum. Pro quo. lxx. transtulerunt pu
 tas ne addam. ut uideam templum sem tuum. Hoc
 quod in greco dicitur. appa. & habet uulgata editio
 putat interpretari potest. Igitur ut sit quasi pro
 positionis & adsumptionis confirmationis que
 syllogismi extrema conclusio. Non ex^{am} bentes in
 incerto: sed ex fiducia comprobantes: pro quibus inter
 pretati sumus. Uerum tamen rursus uidebo
 templum sem tuum. secundum illud quod ex persona
 eius. in alio psalmo dicitur. Dñe dilexi decorem
 domus tue. & locum tabernaculi gloriae tuae.
 Et euangelicam lectionem in qua scriptum est. Pater
 glorificame apud te. gloria. quam habui prius
 quam mundus fieret. & respondit de caelo pat.
 & glorificaui & glorificabo. Uel certe quia legi
 tur. pater in me. & ego in patre. Sicut templum
 patris filius est. Ita templum filii pater. Ipse enim
 dicit. Ego de patre exiui & ueni; & uerbum
 erat apud dñm & dñs erat uerbum. Aut unus itaq;
 saluator quasi homo postulat quasi dñs pollicetur;
 & de sua quam semper habuit possessione securus est.
 Ex ionae uero persona uel obtantis uel confidentis
 affectu liquido intellegi potest. quod desidera
 uerit in profundo maris. ut possit uidere tem
 plum dñi. & spiritu propheta alio uidisset. &

heb. u. 87

"

"

habetur alio contem platur 7 Circum dederunt me
usq; ad animam meam. Abissus uallauit me 7 Lxx. Cir
cum fusa est aqua usque ad animam meam abissus
uallauit me nouissima. Aquę iste que uicina est
abissis. que in terris uoluuntur & defluunt. que
secum multum limi trahunt. Non corpus sed ani
mam nituntur occidere. Amici quippe sunt
corporum. & eius uoluptatibus confouentur.
Unde secundum illud. quod supra diximus. Loqui
tur dñs in psalmo 7 Saluum me fac dñe qm̄ in tra
uerunt aque usq; ad animam meam. In alio loco.
Torrentem transit anima nra. Neurgat sup
me puteus os suum. Neq; me concludat infern.
Non mihi denegat exitum. quod sponte descendit.
sponte conscendam. Qui uoluntarius captiuos
ueni liberare non debeo captiuos. Ut impleatur
illud. Ascendens in altum. captiuam duxit capti
uitatem 7 Eos enim qui ante captiui fuerant
in morte. iste coepit ad uitam. Abissus autē
punitioras quasdam & pessimas fortitudines
accipere debemus. uel tormentis supplicisq;
deditas potestates. ad quas & in euangelio. de
mones rogant ne recogantur. Unde & tene
bre erant sup abissum 7 Interdum abissus
accipitur. & pro sacramentis ac profundissimis
sensibus & iudicis dñi. Iudicia dñi abissus mul
ta 7 & abissus abissum in uoce exa

tactarum tuarum ⁊ pelagus operuit caput meum. heb. us.
 ad extrema montium descendi: terrae uectes con
 cluserunt me in aeternum ⁊ Lxx. Intrauit caput
 meum in scissuras montium. ⁊ descendi in terram.
 cuius uectes ⁊ inacula sempiterna. Quod ionē
 caput pelagus operuit. ⁊ ad montium extrema
 descenderit: ⁊ ueniret usque ad profunda terrarum:
 quibus quasi uectibus ⁊ columnis di uoluntate
 terrae globus sustentatur. Nulli dubium est,
 De qua ⁊ alibi dicitur. Ego confirmaui columnas eius.
 De quo autem saluatore iuxta utramq; editionem
 uidetur mihi sic posse intellegi. quod principale
 caput eius. Idē anima. quam cum corpore pro sa
 lute nra dignanter adsumpsit. Descenderit in
 scissuras montium quae fluctibus operiebantur. quae
 se a caeli subtraxerat libertate. quos abissus am
 biebat. quae se di sciderant maiestate. Et postea uia
 ad inferna penetraret. adq; loca quasi in extremo
 limo peccatorum anime trahebantur. Dicente
 psalmi grafo. intrabunt inferiora terre partes uul
 pium erunt ⁊ Istis sunt uectes terre ⁊ quasi que
 dam terra extremi carceris ac suppliciarū noles
 ter ab inferis animas exire captiuas. Unde signi
 ficanter Lxx. *ἔατο χοῦρα ἰωβιοι ε̄* transtulerunt.
 Hoc est semper tenere cupientes. quos semel ei in
 uaserant ⁊ Sed dñs noster de quo sub persona. cirri
 in esaiā legimus ⁊ Foras enear conteram. ⁊ uectes

ferreos confringam. Ad montū extrema descendit.
& eternis conclusis. ē. uectibus. Ut om̄s qui clausi fuerant
liberarentur. & subleuabis de corruptione uitam meam
dñe d̄r meus. Lxx. Et ascendit de corruptione uitam
dñe d̄r meus. Proprie dixit subleuabis uel ascen
dit de corruptione uitam meam. quia de corruptione
& ad inferna descenderat. Hoc est quod apostoli in
terpretantur in quinto decimo psalmo. ex persona
dñi prophetatum. Quia non derelinques animam
meam in inferno. nec dabis sc̄ntuū uidere corruptio
nem. Quod dicit sc̄ntuū & mortuus sit & sepul
tus. saluatoris autem caro non uidet corruptionē.
Alii uero interpretantur quod ad comparationē celestis
beatitudinis & uerbi d̄i humanum corpus corruptio
sit. quod seminatur in corruptione. & in centesimo
secundo psalmo. ex persona iusti significatur. Quis a
nat omnes infirmitate tua. qui redimit ex interitu
uitam tuam. Unde & apostolus dicit. miser ego
homo. quis me liberabit de corpore mortis huius.
& appelletur corpus mortis. uel corpus humilitatis.
hoc illi ad occasionem suam ducant hereses. & sub p
sona x̄pi mentiantur ante christū. Ecclesiam tene
ant. ut uentrem pinguisimum nutriant. & carna
liter uiuentes. contra carnem disputant. Nos aut
scimus de incorrupta uirgine corpus assumptū.
Non corruptionem x̄pi fuisse. sed templum. Quod
si in apostoli ad corinthios sententiam trahimus.

in qua corpus dicitur spiritale. ne contentiosi uideamur.
 Dicimus id ipsum quidem corpus & eandem carnem
 resurgere quae sepulta est. quae humo condita sed mu-
 tare eam gloriam non mutare naturam. Oportet
 enim corruptiuum hoc induere incorruptionem,
 & mortale hoc induere immortalitatem. Quando
 dicitur hoc quodam modo duobus digitulis con-
 hensum corpus ostenditur. Hoc in quo nascimur. ^{hoc in quo morimur.}
 hoc quod timent recipere qui puniendi sunt. Hoc
 quod uirginitas exspectat ad premium. Adulterium
 formidat ad poenam. Super ionam autem ita intel-
 ligi potest. quod qui in uentre coeli iuxta naturam
 corporum corrumpi debuerat. & cibis bestiae
 proficere. ac peruenas artusque diffundi. sospes & in-
 teger manserit. Porro quod ait dominus deus meus.
 blandientis affectus est. quod communem omnium deum
 beneficii magnitudinem suum & quasi proprium senserit
 deum. Cum angustiatus es in me anima mea ^{habuit}
 deum recordatus sum. Lxx. Cum defecerit ex me ^{ss}
 anima mea deum recordatus sum. cum inquit nullum ^{ss}
 aliud sperarem auxiliium. Recordatio deum mihi sa-
 luti fuit. Juxta illud. Recordatus sum deum & le-
 tatus sum. & in alio loco. Recordatus sum dierum
 antiquorum. & annos & uernos in mente habui.
 Ego cum desperare salutem. & carnis fragilitas
 in medio uentre coeli. nihil me de uita sperare
 permitteret. Quicquid impossibile uidebatur.

dñi recordatione speratum ē; Videbam me clausum
 utero cordi. & tota spes mea dñs erat. Ex quibus
 discimus. Juxta. Lxx. Eo tempore quo defecit
 anima nra & a corporis compage diuellitur. Non
 nos debere alio cogitationem uestere. nisi ad eum
 qui & in corpore. & extra corpus noster ē. dñs.
 Sup saluatoris uero persona non ē difficilis inter
 pretatio. Quid dixit. tristis est anima mea usque
 ad mortem. Pater si possibile ē. transeat calix
 iste a me. & in manus tuas commendo spm me
 um. & cetera his similia. Ut ueniat oratio
 mea ad templū sc̄m tuū. Lxx. similiter. Idcirco
 in tribulatione dñi recordatus sū. ut oratio mea
 de extremo mari. & scissuris montium conscen
 dat ad caelos. & ueniat ad templum sc̄m. in quo
 tua aeterna fruere beatitudine. Et consideran
 dum quod noui genere oratio fiat pro oratione.
 & procedat. ut oratio illius conscendat ad templū
 dñi. Petit autē quasi pontifex. ut in corpore suo
 populus liberetur. Qui custodiunt uanitates.
 frustra misericordiam. derelinquent. Lxx. qui
 custodiunt uana & falsā misericordiam suā reli
 querunt. Dñs natura misericors est. & paratus
 ut saluē clementiam. quos non potest sal. uare
 iustitia. Nos autem uitā nra paratā misericor
 diam. & utro se offerentē perdimus & relin
 quimus. & non dixit. qui faciunt uanitates.

heb. us

ss

heb. us

ss

ss

ss

Uanitas quippe uanitatis omnia uanitas. Nedam
 nare uideretur uniuersos. & cuncto generi hu
 mano misericordiam denegare. Sed quicustodi
 unt uanitates siue mendacium, Qui transier
 in affectu cordis. Qui non solum faciunt. sed ita
 consentiunt uanitati quasi diligunt & thesau
 rum inuenisse se putent. Simul que cernemaz
 nanimitate prophete. In profundo maris. in
 uentre tante bestie. a & aerna nocte cooptus.

Non cogitat de periculo suo. sed de natura rerum ge
 nerali sententia philosophatur. misericordiam
 inquit suam derelinquent. Licet & offensa sit
 misericordia quem nos possumus ipsum intelle
 gere dñi. misericors enim & miserator dñs
 patiens & multae miserationis. Tamen eos qui
 custodiunt uanitates non relinquit. non de
 testatur sed expectat ut redeant. Illi uero
 stantem misericordiam & ultro se offerentem.
 sponte propria derelinquunt. Potest hoc
 ex psona dñi de iudaeorum pfidia pphetari.
 Quidum se estimant precepta hominum. & phari
 seorum mandata seruare. que uanitas atq;
 mendacium sunt. dñm qui semper eorum miser
 tus fuerat. ^{non recordantur} Ego autem cum uoce laudis im
 mola botibi. quecumque uouui reddam
 pro salute dño. Lxx Ego autem cum
 uoce laudis & confersionis immola botibi.

heb. us.
 ,,
 ,,
 ,,
 ,,

quaecumque uoui reddam tibi salutare dñi. qui custodiunt uanitates. suam misericordiam reliquerunt. Ego autem qui pro multorum salute deuoratus sum. in uoce laudis & confessionis immolabo tibi. me ipsum offerens quia pascha nr̄m immolatus est x̄ps. Et quasi pontifex. & uis seipsum pro nobis obtulit. & confitebor tibi inquit ut ante confessus sum dicens. Confiteor tibi dñe pater caeli & terrae. & reddam uota quae feci pro salute hominū dño. ut omne quod dedisti mihi. non pereat in aeternum. Cernimus quod in sua passione saluator pro nr̄a salute pmiserit. Non faciamus mendacē ihm mundissimus. & ab uniuersis peccatorum sordibus separati. ut nos dō patri offerat uictimas quas n̄ uerit.

heb. ubi

Et dixit dñs pisci. & uomuit ionam in aridā.
Lxx. Et precepit coelo. & iecit ionam super siccam. Haec quae supra legimus sub p̄sona ionae dñs deprecatur sit in uentre coeli. De quo & iob mystice loquitur. Maledixit ei qui maledixit diei illi. qui magnam coelam captus est. Precipitur ergo huic magno coelo. & ab inferis & inferno. ut terris restituat saluatore. & qui mortuus fuerat. ut liberaret eos qui mortis uinculis tenebantur secū plurimos ad uitam educaat. Quod autem scribitur. euo mit emphatikō tepoi. Debemus accipere. quod

20
eximius vitalibus mortis uictis uitaprocesse
rit. Et factum est uerbum domini ad ionam secundo ^{habua}
dicens. Surge & uade in ninuen ciuitatem
magnam & predica mea iuxta predicationem
priorem quam ego loquor ad te. Lxx. & factus
est sermo domini ad ionam secundo dicens. Surge
& uade in ninuen ciuitatem magnam & predica
mea iuxta predicationem priorem quam ego
locutus sum ad te. Non dicitur prophetae qua
re non fecisti quod tibi fuerat imperatum: sed
sufficit ei naufragii & deuoracionis sola correp
tio: ut qui impetantem non senserat dominum. intelle
geret & liberantem. Alioquin superfluum est delin
quenti seruo: post plagam uelle imputare quod
fecit: cum huiusmodi correptio: non tam emen
datio sit quam exprobratio. Dominus autem noster
post resurrectionem secundo mittitur ad ni
nuen: ut qui prius quodammodo fugerat dicens:
Pater superabile est transire a me calix iste.
& noluerat dare panem filiorum canibus. Nunc
quia illi discerant crucifige crucifige tale.
Nos non habemus regem nisi caesarem. Spon
te pergit ad ninuen & hoc predicat post
resurrectionem: quod ut predicat & ante pas
sionem ei fuerat imperatum. Totum autem quod
iubetur: quod oboedit: quod non uult: quod
iterum uelle cogitur: quod patris secundum ex

sequitur uoluntate. Refer ad hominē & ad
formā serui ciuitalia uerba conueniunt.

hebr. **E**t surrexit ionas. & abijt ad ninue. iuxta
uerbum dñi. & ninue erat ciuitas magna di-
stinere trium dierū. Et coepit ionas introi-
re in ciuitatē. itinere diei unius. Lxx. Et sur-
rexit ionas. & abijt in ninue sicut ei locutus
est dñs. Erat hæc ninue ciuitas magna dō.
quasi itinere fuerat uae trium dierum. &
coepit ^{ionas} ingredi ciuitatem. quasi itinere diei
unius. Statim ionas quod ei fuerat impera-
tū opere p̄fecit. Ninue autem erat ad quā
p̄gebat p̄pheta ciuitas magna. & tantū ambi-
tus. ut uix trium dierum possit itinere
circum ire. At ille precepti & superioris
naufragii memor. uiam trium dierū unius
diei festinatione compleuit. Quā quā sunt
qui ita simpliciter intellegunt. quod inter tria
tantum ^{parte} urbis predicauerit. & ad reliquos
confestim p̄dicationis sermo puenit. & quod
Dñs autem. noster p̄prie post inferos. consur-
gere dicitur. & uerbum dñi p̄dicare. quā
domitii apostolorum ut baptizent eos. qui
erant in ninue. in nomine patris & filii &
sp̄s sc̄i. hoc itinere trium dierū. & hoc ip-
sū sacramentum. salutis humane unius diei
uia. Idē. unius dñi confessione perficitur.

quoniam apostolis

Notam apostolos: predicante iona. Ipse enim dicit.
 Ecce ego uobiscum sum usque ad consummationem
 seculi. Nullique dubium quare in tuem magna ciui-
 tas sit dei. cum mundus & uniuersa. per ipsum facta
 sint & sine ipso factum sit nihil. Notandum
 quoque quod non dixerit tribus diebus &
 noctibus. uel uno die & nocte. Sed absolute
 diebus & die. ut ostenderet in mysterio trinita-
 tis. & unius diei confessione nihil esse tenebro-
 sum. Et clamauit & dixit. adhuc xl. dies
 & in nauem subuertetur. Lxx. & predicauit
 & dixit. adhuc tres dies. & in nauem subuer-
 tetur. Trinus numerus qui ponitur. a. Lxx.
 Non conuenit penitentiae & satisfactorum. cur
 ita translatum sit. cum in hebreo. nec litte-
 rarum. nec sillabarum. nec accentuum. nec uerbi
 sit ulla communitas. Tres enim dicuntur
 salus. & xl. arbaim. Alioquin & de iudea
 tanto itinere missus propheta ad arrios.
 dignam predicationis suae penitentiam fla-
 gitabat: ut antiqua & putrida uulnera. diu
 adposito curarentur in plastro. Porro
 quadragesimarius numerus conuenit peccato-
 ribus. & ieiunio. & orationi. & sacco. & lacri-
 mis. & perseuerantiae deprecandi. Ob quod
 & moyses xl. diebus ieiunauit in monte
 sina. Helias fugiens hiezabel & dei desuper

in hebreo

in

in

in

in hebreo

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

Ira penitentie 30 dies ieiunasse describitur.
 Ipse quoque dominus uerus ionia missus ad predicatio-
 nem mundi ieiunauit 30 dies. & heredita-
 tem nobis ieiunii derelinquens ad hunc sum cor-
 poris sui. Sub hoc numero. nostras animas pre-
 parat. quod autem clamauit euangelicum illud ex-
 platur. Stans clamabat in templo dicens.
 quisitit ueniat ad me & bibat. Omnis enim ser-
 mo saluatoris. quia de magnis predicabat. cla-
 mor appellatur. Et crediderunt uiri nini-
 ue in dominum. & predicauerunt ieiunium. & uesti-
 titi sunt saccis a maiore usque ad minore. Lxx.
 similiter credidit ninia. & isit incredulus
 perseuerat. Credidit preputium. & circumcisio
 permanet infidelis. & primam credunt uiri ni-
 neue. qui ad aduatum christi perueniant. & predicant
 que ieiunium. & uestiuntur saccis. a maiore usque
 ad minore. Dignus & uictus & habitus peni-
 tentie. ut qui offenderant dominum luxu & am-
 bitione eorum damnatione placeant. proque pri-
 us offenderant. Saccus & ieiunium. arma sunt
 penitentie. Auxilia peccatorum ante ieiuni-
 um. & sic ieiunium & sic saccus. ante quod
 occultum est. & postea quod palam. Hoc semper
 domino illud interdum exhibetur & hominibus.
 Etsi eduoque necessarius unum est. subtrahen-
 dum magis ieiunium absque sacco. quam sacco eligam

heb. usq;

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

absque ieiunio, maior & as incipit. & usque
 ad minorē peruenit, Nullus enim absque pec-
 cato. & si unus quidē diei fuerit uita eius. & si
 numerabilis anni uitae illius. Si enim stelle nō
 sunt mundi in conspectu dī. quanto magis
 uermis & putredo. & iniqui peccato offerentes.
 ad am tenentur obnoxii. sed ordo pulcherrimus.
 precipit dī propheta. propheta p̄dicat ciui-
 tati. prius uiri credunt. & illis predicantibus
 ieiunium. Omnis a & as saccū induitur.
 Uiri nō predicant saccū. sed tantū ieiuniū.
 At uero his quibus penitentia p̄cipitur conse-
 quenter ad ieiuniū saccū copulant. ut inanis
 uenter. & habitus luctuosus. ambitiosus dñm
 de p̄centur. Et p̄uenit uerbum ad regem
 ninue. & surrexit de folio suo. & abiectit uer-
 timentū suū. & induitus ē sacco. & sedit
 in cinere. & clamauit & dixit in ninue ex
 ore regis & principū eius dicens. Homines
 & iumenta & boues & pecora. non gustent
 quicquam. nec pascantur. & aquā non bibant.
 & operiantur saccis. homines & iumenta.
 & clament ad dñm in fortitudine. Et conuer-
 tatur uir a uia sua mala. & ab iniquitate que
 est in manibus eorū. Quis scit si conuertatur
 & ignoret dī. & reuertatur a furore irae suae
 & non peribimus. Lxx. Et adpropinquauit

R

R

|| heb. us.

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

||

sermo ad regem ninive. & surrexit de throno
suo. & abstulit stolam suam a se. & cooperatus sacco.
& sedit in cinere. Et predicatum est in ninive
a rege & ab omnibus maioribus eius dicens.
Homines & iumenta & boues & oues non gustant
quicquam nec pascantur. & aquam non bibant.
& cooperati sunt saccis homines & iumenta.
& clamauerunt ad dnm uehementer.
& reuersus est unusquisque de sua uia mala.
& ab iniquitate que est in manibus eorum.
dicentium. Quis scit si penitentiam agat ds.
& reuertatur a ira furoris sui & non pererimus.
Scio plerosque regem ninive qui extremus
audiat predicationem. & descendat de folio suo.
& pristinum abiciat ornatum. uestitusque sacco.
sedeat in cinere. nec sua conuersatione contentus.
Ceteris quoque conducibus suis precipisse penitentiam dicens.
Homines & iumenta boues & pecora cruciantur fame.
operiantur saccis. Edamnantis pristinis uttis.
totos se conferunt ad penitentiam.
Sup diabolū interpretari qui in fine mundi.
quia nulli rationabilis & que ad dō facta sit pererat
creatura descendens de sua superbia. acturus sit penitentiam
& in locum pristinum restituendus. ad cuius sensus
comparationem. Quam illud de da

ubi exemplum proferunt: ubi nabuco do
 nosor acta per septem annos penitentia:
 in regnum pristinum restituitur. Sed hoc
 quia scriptura sc̄a non dicit. & uelut penitus
 timorem d̄i. Dum facile homines labunt̄
 ad uitia. putantes & iam diabolum qui auc
 tor malorum. ē. & omnium malorum pecca
 torum fons. acta penitentia posse saluare. de
 n̄is meritis abiciamus & sciamus peccato
 res in euangelio. mitti in ignē aeternū. qui pr̄
 paratus sit diabolo & angelis eius. Et de his
 dici. uermis eorum non morietur & ignis
 eorū non extinguetur. Scimus quidem cle
 mentē. eē. d̄m. Nec qui peccatores sumus. cru
 delitate illius delectamur. sed legimus. miseri
 cors & iustus d̄ns. & d̄s noster miseretur.
 Iustitia d̄i uallatur misericordia. & tali ad iudi
 cium ambitione procedit. Sic parca ut iudi
 ca. Sic iudicat ut misereatur. & misericordia
 & ueritas obuiauerunt sibi. iustitia & pax oscu
 late sunt. Alioquin si om̄s rationabiles crea
 turae aequales sunt. & uel iustitib; uel uitis
 sponte propria. aut sursum eriguntur. aut in
 ima merguntur. & longum post circuitum.
 atq; infinitas sc̄ti. omnium rerum restitutio
 fiet. & una dignitas militantium. que distan
 tia erit inter uirginē & prostibulū. quae

differentia inter matrem dñi. Quod dicto quo
que: scelus. ē. uictimarū publicanarum libidinū.
Item ne erit gabriel & diabolus. Itē apostoli
& demones. Item prophete & pseudo pphetae.
Item martires & psecutores. Finge quodlibet
& annos & tempora duplicia: & infinitas ca
tes congere cruciatib;: si finis omnium similis. ē.
p̄tertium omne p̄ nihilo est. quia n̄ quaerimus
quid aliquando fuerimus: sed quid futuri sumus
Semper nec ignorare quae aduersum hec soleant
dicere. & spem sibi ac salutē cū diabolo p̄para
re. Verum non ē istius temporis contra dog
ma p̄uersum. Et c̄yn φραση. Diabolicum
regnum docentium. & angelis publici denegati
tū priuilegiū latius scribere. & sufficit nobis
indicare quod hoc testimoniū senserimus.
& quasi in commentariis breuiter intimare: quē
sit rex n̄ inue ad quē extremū dī sermo pue
nit. & Quid ualēt apud homines sc̄ti eloquentia
& sapientia secularis. Testes sunt demosthe
nes. tūlius. plato. xenophon theo. paraestus. aris
totelis & ceteri oratores. & philosophi qui uelut
reges habentur hominum. & precepta eorum.
non ut p̄cepta mortalium. sed quasi oracula
deorum. Unde & plato dicit. Felices fore
res publicas si autē philosophi regnent. aut
reges philosophentur. quā autē difficile

istiusmodi homines credant in dñm. ut cotidiana
 exempla præderam. & sileam de ueteribus his
 toriis & huiusmodi. sufficit nobis apostoli testi
 monium. qui ad corinthios scribens ait.

Uide te fr̄s uocationē ur̄am. quā sunt multi sa
 pientes. Juxta carnē. non multi nobiles. sed stul
 ta mundi elegit d̄s. ut confundant sapientes.

Et infirma mundi elegit d̄s. ut confundant for
 tia. & ignobilia mundi. & ea quae erant con
 temptibilia elegit d̄s & cetera. uiderur sum
 dicit. Perdam sapientiā sapientū. & intelle
 gentiū prudentiā reprobabo. Et uidet
 ne quis spoliatus uos p̄ philosophiā & inanem
 fitiō seductionē. Ex quo p̄spiciū est p̄ dica
 tionē xp̄i. reges mundi audire nouissimos.
 & deposito fulgore eloquentiae & ornamen
 tis ac decore uerborum. toto se simplicitatē
 & rusticitatē tradere. & implebeum cultus
 redactor seclere inordinibus. & destruere quod
 ante p̄dicarent. Proponamus nobis beatū
 cyprianum qui prius idolatriae assertor
 fuit. & intantā gloriam uenit eloquentiae
 & oratoriae quoq; discedere. & charthagini
 audisse tandē sermonē ionae. & ad paeniten
 tiam conuersum. intantā uenisse uirtutē.
 ut xp̄m in publice predicaret. & pro illo cer
 uicem gladio flecteret. Profecto intellegim̄

regem ninteue descendisse desolio. & purpuram
sacco. u' genta luto. munditiā sordib; committat
se. non sordibus sensuū. sed uerborū. Unde
de babilone in hierusalem hieremias dicit.
Calix aureus babilone. in ebrians omnē terrā.
quē non inebriauit eloquentia secularis.
Cuius non animos compositione uerborū. &
dissertitudinis suae fulgore perstrinxit.
Difficile homines potentes & nobiles & diui-
tes. & multo his difficilius eloquentes credant
dō. Obceatur enim mens eorū diuitiis &
opibus atq; luxoria. Et circumdacti uitis.
non possunt uidere iustitiae simplicitatem.
quae scripturae scē. non ex maiestate sensuū.
sed ex uerborū diuidicant uilitate. Cum
autē ipsi qui prius mala docuerant uersi ad
penitentiam dicere ceperent bona. Tunc
uidebimus ninteuecos populos. una p̄dica-
tione conuesti. & fieri illud quod in esaiā
legimus. Sanata ē gens ^{simul} semel. homines quo-
que & iumenta opesta saccis & clamantia ad
dñm. Eodem sensu intellege quod & ratio-
nabiles & inrationabiles. & prudentes & sim-
plices. & ad predicationē ionae agant paeni-
tentia iuxta illud quod alibi dicitur. Homi-
nes & iumenta saluabis dñe. Possumus autē
iumenta intellegere opesta saccis. & aliter

inter pretari. De his maxime testimonius. In quibus
legimus. sol & luna induentur saccis. Et in alio
loco. Induam caelum saccum. plagubri. Scilicet
habitu & merore atque tristitia. que meta phorice.

Sacculus nominatur, illud quod dicitur. qui se
si conuertatur & agnoscat deum. Ideo ambiguum ponitur
& in ceptum. ut dum homines dubii sunt de salu
te. fortius agant penitentiam. & magis admiseri
cordiam prouocent deum. Et uidens deus opera eorum
quia conuersi sunt de uia sua mala & misertus est
deus super malitia quam locutus fuerat ut faceret eis
& non fecit. Ier. Et uidit deus opera eorum quomodo re
uersi sunt de uia sua malis. & legit penitentiam deus
super malitia quam locutus erat ut faceret eis & non
fecit. Secundum utramque intelligentiam. siue
tunc urbis assirae siue cotidie deus mundi populis
comminatur ut agant penitentiam. Qui si con
uersi fuerint. Ipse quoque ueste & sententiam suam
& populi conuersione mutatur. Hieremias &
ezechiel manifestius explicant. Nec bona uide
licet implere deum quae promiserit. si boni uer
tantur ad uitia. Nec mala quae pessimis commi
natur. si illi reuersi fuerint ad salutem. Ita igitur
& nunc uidet deus opera sua. quia conuersi sunt
uia sua pessima. Non uerba audiuit quae so
lebat israhel sepe promittere. Omnia quaecumque dixit
deus faciemus. Sed opera conspexit. qui mandauit

sihet. us.
))
))
))
))
))

a
b
penitentiam peccatoris quam mortem: Libenter
mutavit sententiam: quia uidit opera commutata;
Quin potius deus perseuerauit in proposito suo: misere-
ri uolens ab initio: et gemine enim punire deside-
rant: quod facturus est: comminatur: Malitia
autem ut supra diximus: pro supplicis & tormen-
tis accipe. Non quod mali quicquam facere co-
gitatur; Et adflictus est ionas ad afflictione mag-
na & uisus: & orauit ad dominum & dixit: Lxx.
Et contristatus est ionas tristitia grandi: & confusus
est orauitque ad dominum & ait: Uidens subintra-
re gentium plenitudinem: & illud impleri quod
in deuteronomio dicitur: Ipsi me irritauerunt
in his qui non sunt dii: & ego eos irritabo super gen-
te quam non est: super nationes ultra eos adintra-
dia concitabo: & desiderat de salute israhel & mag-
no dolore concitatus: Qui erupit in uoce & cau-
sas meritoris exponit: & quodam modo loquitur:
ego solus electus sum de ceteris numero propheta-
rum: quia pro aliorum salute ruinam populo meo narra-
uim: & non igitur contristatur ut quidam putant
quod gentium multitudo saluetur: sed quod pe-
reat israhel: & Unde & dominus noster fleuit super ieru-
salem: & noluit collere panem filiorum: & dare
eum canibus: & Et apostoli primum predicant
israheli: & apostolus cupit esse anathema pro
fratribus suis qui sunt israhelites: & quorum ad

optio & gloria & testamentū & repromissiones
 & legis datio. ex quibus patres. ex quibus xps.
 secundum carnē. Pulchre autē dolent. quod in
 t̄pretatur ionas. affligitur dolore. & tristis ē.
 anima mea usque ad mortē. quia ne periret po-
 pulus iudeorum. quantum in se fuit multaper-
 pessus ē. Historie quoque magis dolentis conuenit
 nomen. significans Selaboriosum pphetam & pe-
 regrinationis atque naufragi miseris p̄grauatū.
 Obsecro dñe. numquid non hoc ē. uerbū. cum ad
 huc essem in terra mea. propt̄ hoc pre occupauit ut
 fugerē in tharsis. Scio enim dñe. quia tu d̄s ele-
 mens & misericors. patiens & multę miserationis.
 Ignoscent sup malitia. Et nunc dñe tolle
 quasso animā meā. quia melior mihi est mors
 quā uita. Lxx. O dñe non ne isti sunt sermo-
 nes mei cum adhuc essem in terra mea. p̄pterea oc-
 cupauit fugere in tharsis. Scio enim. quia tu mise-
 ricors & miserator. patiens & multę miserationis.
 & agens penitentia sup malitiis. & nunc domina-
 tor dñe. tolle animā meā. quia melius ē mihi
 mors quā uiuere. Hoc quod nos interpretati sumus
 obsecro. & Lxx. transtulerunt. uian. In hebraico
 legitur anna. quae mihi uidetur iniectio dep̄-
 cantis. significare blandientis affectū. quia igitur
 oratio eius. dum se dicit iuste fugere uoluisse. quo-
 dāmodo iniustitiae arguit dñm. querellas suas ob-

„ heb uer.

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

secrationis & oratio temperat. Numquid ait. Non
hoc est uerbum meum. cum adhuc esse in terra mea.
Sciuite hoc esse facturum. Non ignorabam misericordem
propterea seuerum & truculentum nuntiare nolebam.
Ideo uolui fugere in tharsis. uacare contemplatione rerum.
& in mari istius scilicet quidem potius & otio perfrui.
Dimisi domum meam. Reliqui hereditatem meam. egressus
sum desinitiuo. Ueni. Si misericordem dicerem
atque clementem & ignoscentem malitiam. Nullus age
ret penitentiam. Si crudelē & tantum iudicium nun
tiarem. sciebam hoc tunc non esse naturae. In hoc ergo
ambiguo positus. malui fugere potius. quam aut pe
nitentes lenitate decipere. aut de te predicare quod
non eras. Tolle igitur animam meam. Me. quia meli
or mihi est. mors quam uita. tolle animam meam. In
manus enim tuas commendo spiritum meum. Melior
quippe mihi est. mors quam uita. Uiuens unam
israhel gentem saluare non potui. moriar. & mundus
saluabitur. Historia manifesta est. & super perso
nam prophetae sic potest intellegi ut crebro
iam diximus. quod propterea contristatur & mori
uelit. ne conuersa multitudine gentium in gentem
pereat israhel. Et dixit dominus. putas ne bene nate
ris tu. Lxx. Et dixit dominus ad ionam si uehemen
ter contristatus es tu. Verbum hebraicum. halora
lach. Et iratus es tu. & contristatus es tu. Trans
ferri potest. quod utrumque & prophetae &

heb. uer.

dñi p̄sonę conuenit. quod uel iratus sit. ne uideretur
apud n̄t̄as fuisse mentitus: uel contristatus.
intellegens uis̄t eē perturam; & rationabiliter non
ei dicit. Male iratus es & contristatus es. ne uide
retur reprehendere contristatū; nec rursū bene
iratus es. aut contristatus: ut uel causas irae respon
deat. uel meroris; Aut si ille tacuerit. uerum dī iu
diciū ex eius silentio conprobetur; Et egres
sus ē iordanis decuitate. sedit contra orientem ci
uitatis. & fecit sibi m̄ & ibi umbraculū & sedebat
subter illud in umbra. Donec uideret quid acci
deret ciuitati ¶ Lxx. similiter; primus Cain fratri
cida & homicida. eruentū mundum germani
sanguine dedicans. aedificauit ciuitatē & uocauit
eam ex nomine filii sui ^{enocham} ~~cainam~~ ¶ Unde & osee pro
pheta dicit. Dñe ego & non homo in mediis tui
sc̄i. & non ingrediar in ciuitatē; Dñi enī psalmista
dicente sunt exitus mortis; quam obrem. &
una fugitiuorum ciuitas appellatur. ramoth: q̄d
interpretatur uisio mortis. Et recte qui cūque
fugitiuus est. & p̄t̄ peccata non meretur habita
re hierusalem. ^{habitat} in urbe mortis. & est
transfluenta iordanis. quid discensus exprimitur;
Egreditur ergo columba. uel dolens. de istius modi
ciuitate. ^{habitat} contra orientē. unde s̄l oritur.
Et est ibi in tabernaculo suo: ^{ubi} ^{la} ^{berna} ^{queq;} ^{queq;} habentia quietem
pora contemplatur. expectat quid supra dicte

hob us.

eru dum

ego

R

eueniat ciuitati. Antequā nintue solueretur &
aresceret cucurbita: antequā xpi euangelium cho-
rus careret: & conpleretur zacharie propheta. ecce
uir orientis nomen eius: Jonas sub umbraculo erat.
Necdum quippe ueritas uenerat. de qua idem euan-
gelista & apostolus loquitur. Dñs ueritas est: & elegan-
ter additur: Et fecit sibi umbraculum ibi
iuxta ninauen: sibi enim fecit. Nullus enim deni-
ntius tunc temporis habitare poterat cum pro-
pheta. Et sedebat sub umbra uel iudicis habitu:
uel de sua maiestate contractus: & accinctus lūbis
infortitudine. ut non tota ad pedes & ad nos qui
deorsum sumus uestimenta defluerent: sed in se-
altiore balteo contra herentur. Porro quod dicit
ut uideret quidam ^{de} ciuitati. Solita consuetudi-
ne utitur scripturarum: ut humanos iungat dō
affectus. Et preparauit dñs dñs hederā: & ascen-
dit sup caput ionę ut eēt umbra sup caput eius &
p̄tegeret eum. laborauerat enim. & laxatus ē iona
sup hederam laxatia magna. Lxx. Et precepit
dñs dñs cucurbitę & ascendit sup caput ionę ut
eēt umbraculū sup caput eius. & p̄tegeret eū ama-
lissus. Laxatus que ē sup cucurbita gaudio mag-
no. In hoc loco quidā cancherior de antiquissimo
genere corneliorū. siue ut ipse iactat de stirpe
arsini pollionis. Dudū roma dicitur me acu-
sasse sacrilegi: quod p̄ cucurbita hederā transtu-

effatur heb. usq̄

§
§
§
§
§
§
§

X

lerim: Timuit uidelicet ^{ne} nisi pro cucurbitis hederis
 nascerentur. Unde occulte & tenebrose biberet. n̄
 haberet; & reuera. in ipsis cucurbitis uasculorum
 quas uulgius aucomarias uocant. Solent a postolorū
 imagines autumari. ex quibus & ille non suū sibi no-
 men assumpsit; quod si tam facile uocabula commu-
 tantur. ut p̄ cornelius seditioſis tribunus. similiter
 consules appellātur. miror cur mihi n̄ liceat hede-
 ram transferre p̄ cucurbita. Sed uenimus ad
 seriem p̄ cucurbita siue hedera. In hebreo legimus
 ciceion quae & iā lingua syra. & punica ciceia. dici-
 tur; est autē genus uirgulti uel arbusculae. lata
 habens folia in modum pampini. & umbrā densis-
 simā sustinens. que palāstine creberrimo nascit̄.
 Et maxime in arenosis locis. mirū que in modum
 si sementē in terra ieceris. cito confota surgit in ar-
 bore. & intra paucos dies. quā herbā uideras. arbus-
 culam suspices. Unde & nos eo tempore quo in-
 p̄tabamus p̄phetas. uolumus id ipsum hebrae
 linguae nomen exprimere. quia latinus sermo
 hanc speciem arboris non habebat. Sed tunc in
 grammatice ne inuenirent licentiā cōmendandi.
 Et uel bestias indiae. uel montes boeiae. aut istius
 modi quaedā portenta confingerent. Secutiq;
 sumus ueteres translatores. qui & ipsi hederam
 inter p̄textisunt. quae graecae appellantur. κίεοε.
 Aliud enī quid dicerent non habebant. Discutiam̄

cucumeriar

R

ergo hystoriam. & ante ^{noy} nifi coſ intellectus ſolam
litteram ^{noy} quentalemus. Cucurbita & hedera hui
nature ſunt ut p̄ternā reſp̄ent. & abſque funcis
uel adminiculis quibus inſtantur altiore non
adp̄ant. Quomodo igitur ignorante p̄pheta cu
cubita una nocte conſurgens umbra culi p̄buit
que naturā non habet ſine angulis & calamis
uel aſtibus in ſublime conſurgere. ciccion autē
cū in ortu ſubito miraculo p̄buerit & potentia
oſtenderit id in p̄tione uirentis umbra culi
naturā ſua ſecuta non eſt. Ad p̄ſonā uero dñi ſal
uatoris reſp̄entis p̄p̄. φυκκο λοκυνομ. cucurbi
tam relinquamus. Sic reſp̄entē poteſt ut illud cō
memoremus eſaiæ. relinquatur filia ſion ſicut
tabernaculum in uinea & uelut caſula in cocume
rario. quaſi ciuitas quae oppugnatur. Et dicam
q̄ in alio ſcripturae loco cucurbita non inueni
mus. quod ubi cucumis naſcitur. Ibi naſci
ſoleat & cucurbita. Quis hunc generi compara
tam. quod quidam protexert Jonam ſub umbra
ſua conuerſionem gentium. preſtulante. & ſi
paruam laetitiam tribuerit ei. faciens umbrā
culum & tabernaculū potius quā domū habent
tectorū imaginē. domorū non habens funda
menta. Pompo. ciccion nra arbuſcula modica
cito conſurgens. & cito aſcens. ordine & uita
comparabitur. iſrahel. radices paruas mittit in

terram. & conarta quidē in excelsa sustuli sed altitu-
dine cedrorum di & abidum non equant. quod
mihi uidentur. Et locuste significare quibus
uescebatur iohannes. quid dicit sub typo israhelis.
illum oportet crescere. me autē minui. Animal
paruum infirmas habens halas. de terra quidē
consurget. sed altius non ualent uolare. ut plus
sit quam reptile. & tam non a uibus sequitur.

Separauit dñs uermem ascensione diluculi in crasti-
num. & percussit hederam & exaruit & cū ortus
fuisse & sol p̄cepit dñs uento calido & urenti. &
percussit sol sup caput ionae & aestuabat. & peti-
uit anime sue ut moriretur. Et dixit. melius
ē mihi mori quam uiuere. Lxx. Et p̄cepit
dñs uermi. mane in crastinū. & percussit cucur-
bitam & arefacta ē. Statimq; ut ortus ē. sol.
p̄cepit dñs spū ardoris urenti. & percussit sol
sup caput ionae. & angustatus ē. & reduit eū
anime sue. Et dixit. melius ē mihi magis
mori quam uiuere. Antequam oriretur sol
iustitiæ. uirens erat umbra culum. & non
arebat isrl: postquam ille surrexit. & tenebre
in iudice eius lucē discussit sunt. Paratur
uermis in crastinū ascensione diluculi. De q̄
uicesimus primus psalmus inscribitur. p̄ ad sup-
tionē matutina. & qui absque ullo semine
de terra oritur & dicit. Ego autē sū uermis.

& non homo. Percussit umbraculum quod deser-
tum auxiliodi omnem uirorem pdidit; Precepit
que dñs uento calido & urenti. De quo propheta-
tur in osee. Adducit dñs dñs uentum urentē de
deserto ascendentē. & siccabit uenas eius & deso-
labit fontem eius; & estuare cepit ionas & iterum
uellemori. In baptisinate cum israheli. ut in lau-
cro recipiat humorē quē in negatione pdiderat;
Unde & p̄teris arenibus loquitur iudaeis. Peniten-
tiam agite. & baptizetur unusquisque in nomine
ihu xpi in remissionem peccatorum uirorum.
& accipietis donum sp̄s sc̄i: Sunt qui uer mem
& urentē uentum romanos intellegant duces:
qui post resurrectionē xpi israhel deleuerunt.
Et dixit dñs ad ionam. Putasne bene nasceris tū.
sup hederam; & dixit. bene nascor ego usq; ad
mortem. Lxx. Et dixit dñs dñs ad ionam. Si
ualde contristaris tū sup cucurbita; & ait. Ual-
de contristor ego usque ad mortē. Supra nunt
u&is agentibus penitentiam & gentium urbe
saluata. Interrogatus id ipsum ppheta. Pu-
tasne bene nasceris tū. nihil respondit. sed in
terrogationē dī. silentio conp̄bavit. Sciens enī
clementē. eē. dñm. & misericordē & pācientem
& multae miserationis & ignoscentē malitis.
super salute gentiū non dolebat. Hic autē post
quā in sicca cucurbita aruit israhel. & cū distine

hob uer

»

»

»

»

»

bonū. Nemo ē bonus nisi unus dī. Patrē int̄
pretatus ē bonū. filium uero ad comparationē
eius qui p̄fecte & uere bonus sit in minori gra
du positum; & non considerauit haec dicens.
quod in marcionis potius incurreret heresim:
qui alterū dīm tantū bonum: alterū infert iudi
cem & conditorē: quā arru. qui cū maiore patrē.
& minore filium p̄dicat. Tamen filium non ne
gat conditorē; Ergo cum uenia audienda
sunt. quae dictari sumus: & conatus n̄ri fauo
re potius orationib; audiendi quā spernendi.
Aure adiuuandi maluola; quia carpere & de
trahere uel in periti possunt: doctorum autem
ē. & laborantium nouere sudorē. uel lassas ma
num porrigere: uel errantib; iter ostendere;
Dñs n̄r atq; saluator non ita laborauit in gentiū
populo. Deniq; israhel loquitur confidenter.
Ecce tot annos seruo tibi. & nūquā mandatum
tuū preterui. & nūquā dedisti mihi hedum
ut cū amicis meis epularer. Sed postquā filius
tuus hic quide uorauit substantiam suam. cum
mercatoribus uent: occidisti illi utulū sagina
tum. Nec tam confundatur a patre. sed clem
ter ei dicitur. Filius semper mecū es. & omnia
mea tua sunt. aepulari & gaudere te oportebat
quia frater tuus hic mortuus erat & reuixit. pe
rierat & inuentus ē. Pro gentium populo in

R
v. misit. que
modo labora
uit

inter dexteram & sinistram; sed & iumenta; mul-
tus enim in inane numerus iumentorū & irati-
onabilem hominum; qui comparantur iumentis
insipientib; & ad simulantur eis. Amen.

EXPLICIT TRACTATUS SUP IONAM PROPH.
INCIPIT TRACTATUS SĒI HIERONIMI PRĒBRI
SUPER NAUM PROPHETAM.

Iuxta septuaginta interpretes in ordine duode-
cimi prophetarum: post ionā naum ponitur
quia uidentur de urbe eadem prophetare.
scriptum ē: siquidem in ionam. Factus est ser-
mo illi ad ionam filium amathi dicens. Surge
& uade ^{ninuen.} in ciuitatē magnam & p̄dica meam. In
naum uero istud exordium ē. Adsumptio
ninte liber uisionā naum helcesei. Igitur
uterq; de ninte asyriorum in & ro poli: que
nunc uocatur ninus: texunt uaticinium. Por-
ro in hebraico post ionam Micheas ponitur.
& Micheam sequitur Naum: qui interpretatur
consolator. Jam enim decem tribus ab asyris
ducte fuerant in captiuitatē sub ezechia rege
iuda: sub quo & iam nunc in consolationē populi
transmigrati: aduersum ninte uisio cernitur.
Nec erat parua consolatio tam his qui iam asyris
seruebant: quam reliquis qui sub ezechia de
tribu iuda & beniamin: & ab his de hostib; obsi-
debantur. Ut uiderent asyrios quoq; a chalde